

بسم الله الرحمن الرحيم

سالگرد شهادت سید قطب گرامی باد

۳۶ سال قمری از شهادت استاد سید قطب ، دانشمند قلم فکر اسلامی گذشت . سید قطب به جرم انتشار فکر و عقیده اسلامی در سحرگاه ۱۳ جمادی الاول ۱۳۸۶ هجری از طرف جنایتکاران نظام استبدادی و ضد اسلامی ناصری و در سن ۶۰ سالگی به دار اعدام آویخته شد و این نفس مطمئنه شهید و اسوه ایمان گشت . شهید سید قطب بی شک و شبه ، یکی از شخصیت‌های برجسته اسلام و در عصر حاضر یکی از مؤمنان کم نظیر اسلام و مسلمین است . و این برجستگی و کم نظیری از چند جهت قابل بررسی است :

۱- سید قطب شهید از نظر صداقت و اخلاص و ایمان از همه پیشی گرفته است و کسی نمی تواند به او طعنه و عیبی وارد سازد و به حق جزو مؤمنان راستین راه توحید و اسلامیت است و این خصایص در همه ابعاد فکری شخصی و فکری و عملی او متجلی است و این ویژگیها را تا مرگ سرخس با خود داشت .

۲- سید قطب یک عنصر مستقل و روشنفکر و دانشمند بود و در این صحنه ها نیز زبان زد همه کسانی است که او را می شناسند . خصوصاً از نظر دانش اسلامی جزو سرآمدان عصر حاضر است و کتب کم نظیر او سند دانش او هستند و ایشان به گفته خودش چهل سال روی قرآن تحقیق و مطالعه کرده است . و تفسیر واقعاً بی نظیرش یعنی « فی ظلال القرآن - در سایه قرآن » سند ادعای اوست . شاید این تفسیر تنها تفسیر کامل و قابل قبولی است که هم اکنون در میان مسلمین وجود دارد . تنها تفسیر دیگری که در بعضی جهات حتی از تفسیر سید قطب پیشی میگیرد تفسیر المنار است که شاهکار دو عالم نامی جهان معاصر اسلام یعنی محمد عبده و محمد رشید رضا است . ولی افسوس این تفسیر گسترده و منحصر به فرد ناتمام است . و این وضع بیانگر وضعیت اسف بار مسلمین است .

۳- سید قطب یک دانشمند مبارز و سیاسی و میداندار بود و این بعد اخیر است که او را برای مستبدین تحمل ناشدنی و به شهادت رساند . و سید قطب عنصری بود که ایمان و دانش و عمل سیاسی را با هم داشت ، و او تا آنجا متعهد بود که وزارت فرهنگ استبداد را رد کرد و بعد از صدور حکم اعدامش حاضر به طلب عفو

نشد و اینست که او برای همیشه الگو و نمونه ایمان و اسلامیت گردید .
۴ - سید قطب دارای یک میراث فکری و سیاسی کم نظیری است ، و این میراث ، به حق جای تکیه و قابل قبول است . درست که هیچ کسی نمیتواند جامع و همه افکارش برای همیشه جای تکیه و عمل باشد، ولی بسیاری از افکار و عقاید اسلامی و توحیدی سید قطب برای همیشه زنده و جای تکیه و اعتماد است . و میراث فکری او جزو محکمترین و منظمترین و روشنفکرانه ترین میراث فکری در میان دانشمندان اسلامی است .

۵ - سید قطب یک شخصیت سنتی یا غرب زده نیست و او سنت خرافی و غرب استعماری را شدیداً نقد کرده است، و این نقدها در همه کتب او مشروحاً بیان شده است. او یک مسلمان مؤمن و روشن اندیش و اهل اسلام اجتهادی است و درمیدان فرقه و سنت نمیگنجد ، و در عین حال خواستار بازسازی اسلام و امت واحده و حاکمیت اسلام و مسلمین است و جزو شخصیت‌های درجه یک اسلامی معاصر مثل جمال‌الدین افغانی و محمد عبده و عبدالرحمن کواکبی و رشید رضا و اقبال لاهوری است . اما میراث فکری او جامع تر و دارای نظم بیشتر و دارای عمومیت زیادتر است . و در حقیقت با مطالعه آثار اصلی سید قطب میتوان کلیت اسلام را که به شیوه ای تحلیلی و در سایه آیات قرآن به رشته تحریر در آمده اند ، اخذ کرد .

۶ - سید قطب دانشمندی است که هم در دنیای اسلام زیسته است و هم با دنیای مادی غرب آشناست. و این دانشمند شهید چند سال در آمریکا تحقیق و مطالعه کرده است ، که حاصل این تحقیقات و مطالعات کتابی است تحت عنوان : آمریکایی که من دیدم ، که خوشبختانه به فارسی هم ترجمه شده است . و این کتاب ماهیت غرب و مجتمع آن و فرهنگ آن را نقادانه بررسی میکند .

در میان کتب سید قطب کتاب کوچکی دیده میشود که خیلی با اهمیت است ، و شاید بهترین کتابی باشد برای شناخت سید قطب . و این کتاب نامش اینست : چرا اعدام کردند؟ که به فارسی هم ترجمه شده است . نام این کتاب میرساند که این کتاب بعد از صدور حکم اعدامشان نوشته شده است . در این کتاب مسیر تاریخ فکری و تحولاتی که در افکار سید قطب روی داده بیان میگردد .

سید قطب تا در مصر بوده بیشتر یک نویسنده اسلامی بوده است . بعد از رفتن به

آمریکا ، جهت تحقیقات و مطالعات بیشتر ، به مبارزات اسلامی اخوان المسلمین گرایش پیدا می کند ، و یکی از علل این گرایش ، مخالفت غرب و دول استعماری با این جنبش بوده است ، و خصوصاً بر خورد مغرضانه غربیان با شخص حسن البنا که مؤسس جنبش اخوان بوده ، نقش اساسی بازی کرده است . و چون ایشان منتقد و مخالف غرب بوده ، زمینه الحاق او به این جنبش فراهم میگردد . بعبارت دیگر ، ایشان مستقلانه به آمریکا می رود ولی بعد از دو سال تحقیق و مطالعه بصورت اخوانی بر می گردد . سید قطب بعد از بازگشت از آمریکا مجله ای تأسیس میکند بنام «فکر جدید» که خیلی فعال بوده است و بصورت گسترده ای به بیان فکر اسلام اجتهادی می پردازد ، اما دیری نمی پاید که نظام استبدادی حاکم بر مصر آن را تعطیل و قفل میکند . سید قطب در دوران سرکوب اخوان المسلمین از طرف نظام استبدادی و ضد اسلامی ناصری و حاکم بر مصر ، به عنوان اخوانی دستگیر و به ۱۵ سال زندان محکوم می شود . در زندان کار فکری گسترده ای انجام می دهد و تفسیر « فی ظلال القرآن » حاصل این دوره از زندان است . سید قطب ۱۰ سال از ۱۵ ساله زندانش را سپری میکند که به اصرار و دخالت مستقیم رئیس جمهور وقت عراق عبدالسلام عارف آزاد می شود . سید قطب بعد از آزادی از زندان اخوانی باقی نمی ماند و از هر لحاظی مستقلانه حرکت می کند و به راه خود می رود و همراه با یارانش سعی می کند که یک حزب جدیدی را تأسیس کند ، اما مجدداً دستگیر و روانه زندان می گردد ، ولی این بار از طرف نظام استبدادی حکم اعدام برایش صادر می شود .

سید قطب در کتاب « چرا اعدام کردند؟ » شرح می دهد که اسلام را باید از نو شناخت و از نو تدوین کرد . و چون ایشان در دوران زندان ، اخوان المسلمین را ، به دلیل گرایشات سنتی ، پاسخگوی عصر حاضر نیافته است ، در پی راه جدیدی بر آمده است ، که افسوس اعدام نا بهنگام و ظالمانه و خائنانه ، او را مهلت نداد و به شهادت رسید . لازم به ذکر است که سید قطب از نظر فکری و نحوه نگرش ، هیچ وقت اخوانی نبوده است ، اما از نظر سیاسی دوره ای در خط آنها حرکت کرد ، و زمانی هم که با اخوان المسلمین کار میکرد ، در بخش فرهنگی این جنبش فعالیت می نمود .

سید قطب بعد از آزادی از زندان در دوره اول، کتابی را تحت عنوان: «چراغهایی روی راه» را به چاپ رساند که این کتاب موجب اعدام او گردید، و علت اصلی اعدام سید قطب، علاوه بر اسلامیت و اسلام خواهی، همین کتاب بود. کتابی که به فارسی هم تحت عنوان «چراغی بر فراز راه» ترجمه شده است. در این کتاب مسائل مهمی به رشته تحریر در آمده است و فکر اسلامی را در عصر حاضر و در دورانی که بشریت در سرگردانی فکری و عقیدتی بسر میبرد، به بشریت پیشنهاد و ارائه کرده است. همچنین در یکی از فصول کتاب، جوامع اسلامی موجود را جاهلی معرفی کرده است که دارای ایمان و اسلامیت واقعی به معنای قرآنی خود نیستند، و سید قطب جامعه ای را اسلامی و قرآنی می داند که اسلام و آیات قرآن در آن اجراء شوند و قرآن قانون مسلمین گردد. این بود که نظام استبدادی و ضد اسلامی حاکم بر مصر که دست نشانده استعمار و امپریالیسم روسی و غربی بود، تاب تحمل نیاورد و او را دستگیر و مجدداً روانه سیاهچالهای استبدادی و استعماری خود کرد و علیرغم اعتراضات مردمی و دخالتهای علمای اسلام در بسیاری از کشورها، جهت نجات این دانشمند اسلامی، سرانجام حکم اعدام برایش صادر و در ۱۳ جمادی الاول ۱۳۸۶ هجری اعدام شد و سرفرازانه بسوی الله بازگشت و شهید و أسوه ایمان گشت و برای ابد الگوی مسلمین گردید. انا لله و انا الیه راجعون.

لازم به ذکر است که جمال عبدالناصر مدعی عربیت بود و دست نشانده روسهای کمونیست بحساب میآمد، اما جانشینش (انور سادات) به دول استعمارگر غربی روی آورد و نوکر و دست نشانده آنها گردید و این او بود که در کشورهای اسلامی عربی، برای اولین بار، استعمار صهیونی را برسمیت شناخت، که موجب شد مصر از عضویت در جامعه عربی اخراج شود و خود نیز بدست مسلمین مجازات شده و به قتل رسید. و همین جنایتکاران و خیانتکاران و عمال استعمار روسی و غربی، مصیبتهای بسیاری را بر مسلمین و جوامع مسلمان عربی تحمیل کردند و در خیانت و جنایت گوی سبقت از همه ربودند و با استعمار صهیونی و غاصب فلسطین و علیه اسلام و مسلمین همدست و متحد شدند و آن را به رسمیت شناخته و مصر را به مراکز نظامی و جاسوسی و سلطه گری استعمار و امپریالیسم و صهیونیت مبدل ساختند، وهم اکنون نیز، بنابر منابع دولتی و استعماری و استبدادی، بیش

از ۵۰۰۰۰ (پنجاه هزار) زندانی سیاسی در سیاهچالهای نظام استبدادی حسنی مبارک و خلف سادات و ناصر، زندانی و محبوس هستند، و بسیاری از آنها دارای حکم اعدام میباشند. و همین نظام استبدادی یکی از دول طوق و حافظ مرزهای استعمار صهیونی - امریکی است و نگهبان آن شده است.

دو خاطره را از سید قطب در زمانی که میخواستند او را اعدام کنند نقل میکنند که جای تأثر و الگوسازی است، و این دو خاطره اینها هستند: یکی اینکه نقل میکنند که وقتی سید قطب را بسوی دار اعدام میبردند، این شعر اقبال را زمزمه میکرد، و همراه با زمزمه، محتوای شعر در او متجلی میشد، و این شعر اینست:

نشان مرد مؤمن با تو گویم، همینکه مرگش رسد خندان بمیرد!
و خاطره دیگر اینست: هنگامی که او را زیر دار اعدام قرار می دهند یک آخوند خائن و دین فروش را نزد او می فرستند، و این آخوند از سید قطب میخواهد که شهادتین بر زبان راند و اسلام آورد و اَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ محمد رسول الله بگوید!! سید قطب هم در جواب این دین فروش و عامل استبداد میگوید: **من بخاطر**

لا اله الا الله محمد رسول الله به اینجا (زیر دار اعدام) آمده ام!!

یاد آن دانشمند مسلم و مبارز جاویدان و شهید فی سبیل الله

و یکی از مظاهر اسلام اجتهادی و قرآنی، فرخنده و مبارک

و روحش شاد و اعمال و آثارش مورد رضای الله باد.

در آخر مهمترین کتابهای شهید سید قطب را به همه خوانندگان عزیز معرفی میکنیم، باشد تا کتابهای این مسلمان دانشمند و روشنفکر و شهید، راهنمای مسلمین گردند و در شناخت و حاکمیت اندیشه توحیدی اسلام مؤثر واقع شوند:

۱ - فی ظلال القرآن، که تفسیر قرآن است و از اول تا آخر قرآن را در بر میگیرد. این تفسیر دارای جنبه های مختلف است، اما روی ابعاد فکری و حرکی و سیاسی تکیه بیشتری شده است، و یک تفسیر نوین و تا حدی ادبی میباشد. همچنین یک تفسیر استدلالی و عالمانه و حرکت آفرین است، و در نوع خود کم نظیر میباشد. این تفسیر همراه با حذف بسیار و غیر امینانه از طرف احمد آرام به فارسی ترجمه و ارائه شده، که کمتر قابل استفاده است. کسان دیگری هم چند سوره ای را از آن

ترجمه کرده اند ، اما ترجمهٔ کاملی تا حال از آن ارائه نشده است .
۲ - تصویر فنی در قرآن ، که کتابی ادبی است و در رابطه با ادبیات ، اصطلاحات ، بلاغت ، تشبیهات ، مثالهای قرآنی ، و دیگر مسائل قرآنی میباشد ، و شاید کتابی بدین شیوایی و محتوا کمتر به رشتهٔ تحریر درآمده است . این کتاب به فارسی نیز ترجمه شده است .

۳ - خصائص تصور اسلامی ، که کتابی کم نظیر و در حقیقت فلسفهٔ اسلامی بر پایهٔ قرآن است . سید قطب در این کتاب بجای فلسفهٔ یونانی موسوم به اسلامی ، فکر اسلامی و اصول آن را با تکیه بر قرآن ارائه داده و فلسفهٔ قدیمی افلاطون و ارسطو را طرد نموده است . این کتاب هم به فارسی ترجمه شده است .

۴ - عدالت اجتماعی در اسلام ، که کتابی همه جانبه است و عدالت اجتماعی در اسلام را در ابعاد مختلف سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی و بر اساس آیات قرآن و سنت رسول الله و خلفای راشدین مورد بررسی قرار داده است ، و آنچه در عصر حاضر باید مسلمین و جوامع اسلامی برایش بکوشند و بر خود حاکم گردانند طرح و ارائه می دهد . این اثر راه گشا و علمی نیز به فارسی ترجمه شده است ، اما ترجمهٔ آن به معنای واقعی کلمه مغرضانه و همراه با تعصبات مذهبی و تحریفات گسترده ارائه شده است ، تا جایی که این ترجمه کلاً مخدوش و بلا استفاده است ، و مترجم کتاب ، هادی خسرو شاهی است .

۵ - چراغهایی روی راه ، همان کتابی که سید قطب را به پای دار اعدام استبداد و دشمنان اسلام و مسلمین کشاند . این کتاب یک کتاب فکری و دارای اصول نظری سید قطب است ، که در آن اصول اسلامی با فهم سید قطب ارائه و تشریح شده است . این کتاب نیز به فارسی و تحت عنوان « چراغی بر فراز راه » ترجمه و منتشر شده است .

تألیفات سید قطب به دهها عنوان میرسد : « اسلام و سرمایه داری » ، « صلح جهانی و اسلام » ، « آینده از آن اسلام است » ، « آمریکایی که من دیدم » ، « درسهای اسلامی » ، « منظره های قیامت » ، « چرا اعدام کردند؟ » ، « اینست دین! » ، و کتب دیگر . و سید قطب برای اطفال هم کُتبی را نوشته است .

همینجا باید این نکته را ذکر کرد که کار ترجمه خیلی حساس است و نیازمند تسلط

بر زبان اصل کتاب ، فهم محتوا و مقاصد کتاب ، و انضباط در حفظ امانت است .
متأسفانه در ایران ، ترجمه ، دارای سابقه شومی است ، و خصوصاً غرض ورزی در
کار ترجمه ، جزو ویژگیهای ترجمه در ایران است . بدیهی است که کار ترجمه در
همه کشورهای جهان و از جمله در غرب خیلی ویرانگر و منحرف کننده بوده
است ، و همین است که اروپائیان ترجمه های خیلی مغرضانه و خائنانه ای را از
قرآن و متون اسلامی تحویل مردم کشورهای غربی داده اند ، و امپریالیسم خبری
هم امروزه به خطرناکترین مرکز و منبع دروغگویی و دروغ پراکنی و کذابیت
مبدل شده است . اینست که بشر بی چاره جز هوشیاری و احتیاط و سختگیری
چاره دیگری ندارد .

سازمان موحدین آزادیخواه ایران
۱۹ جمادی الاول ۱۴۲۲ - ۱۸ مرداد ۱۳۸۰